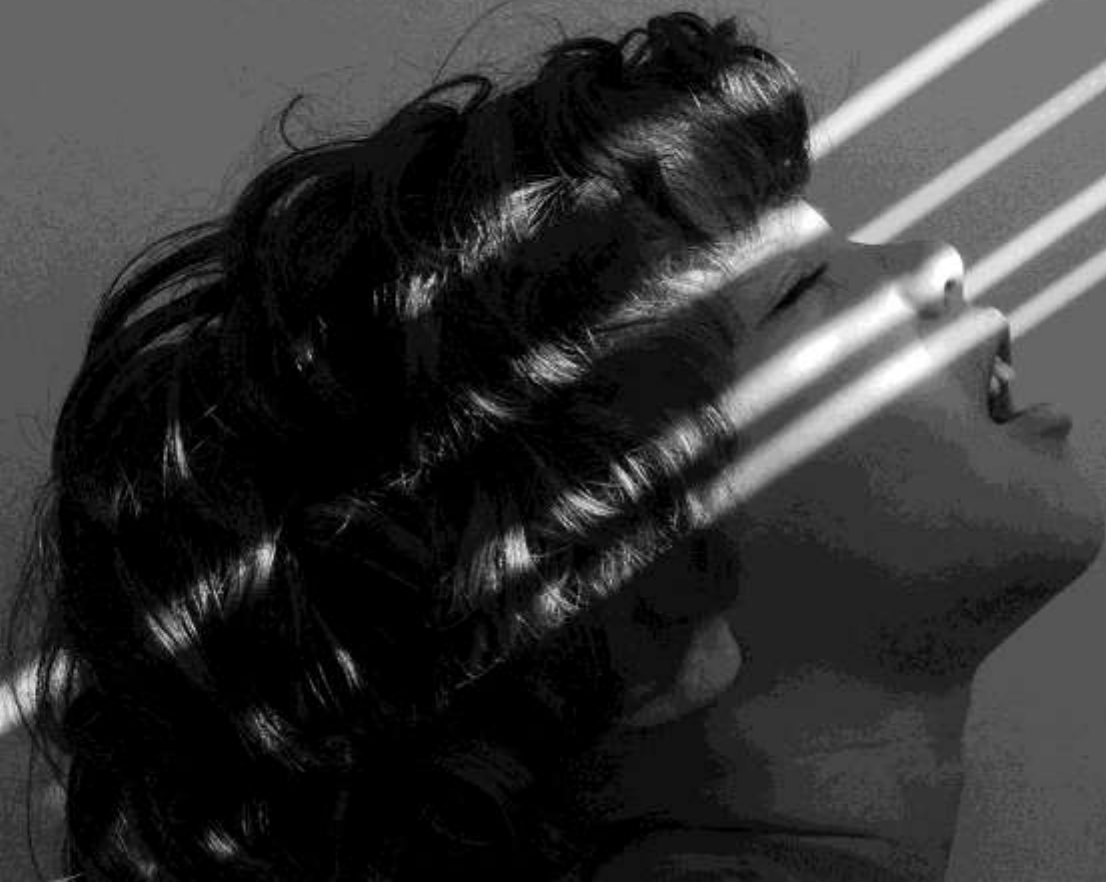

Krevende saker og kriser i barnevernet

Trine Lie Larsen
kommunikasjonsdirektør, Bufdir

Ligger det ikke i barnevernets natur å
håndtere vanskelige saker?

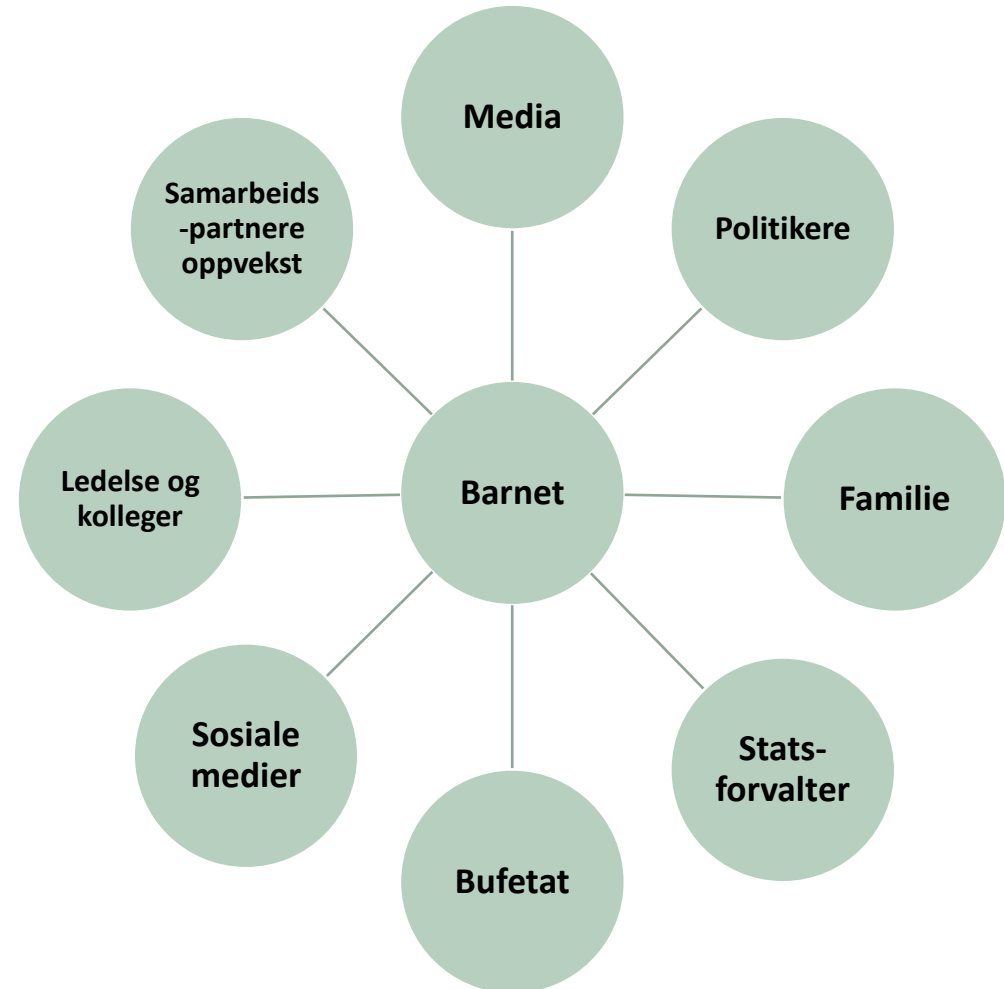

Akutte kriser

Hva kjennetegner en krevende sak – og kriser?

- > Kritikk som handler om kommunens kjerneoppdrag: hvordan gjør vi jobben vår, hvilke vurderinger har vi gjort
- > Mange interessenter
- > Høyt mediepress
- > Komplisert å svare ut

Lederansvaret

Åpenhet og tillit er et lederansvar

- > Det er et lederansvar å håndtere krevende saker
- > Åpenhet er viktig for å bygge og vedlikeholde tillit
- > Planlegg for kriser og tren på rollene

Ledelsen eier krisen. Vi løser den sammen

Kommuneledelsen har det overordnede ansvaret for barnevernet*

Stå sammen i pressede situasjoner.

Ordne opp i uenigheter i etterkant.

*Endring i barnevernloven § 2-1 i 2022

"Vi sto sammen om en krevende sak – og jeg opplevde alle som støttende. Jeg hadde tillit til barnevernstjenesten – og var opptatt av å trygge de ansatte"

Øyvind Bang-Olsen, tidligere rådmann i Naustdal kommune

Ledere i krise trenger tydelige råd

- av modige folk som holder hodet kaldt

Krisens start:
Mange rådgivere

Presset øker:
Færre rådgivere

Høyt press:
Få rådgivere, søker
trygghet og ja-siere

Hvordan jobber mediene?

ON AIR

Vanskelige sakers dramaturgi

FAKTA

- > Media og offentlighet søker fakta
  - Hva har skjedd
  - Hvem er involvert
  - Hvor mange gjelder det
- > Har man ikke fakta, kommuniseres prosess

DRAMA

- > Spekulasjoner, analyser fra eksperter
- > Flere eksperter og evt vitner kommer på banen

FORDELE SKYLD

- > Hvem har skyld/ansvar
- > Får dette konsekvenser for jobben deres

EPILOG

- > Granskinger, tilsyn, undersøkelser, evalueringer
- > Hva gikk galt
- > Vil kommunen følge opp
- > Kan vi unngå dette fremover?

Når treffer saken media?

Faser

Innsyn

Media undersøker saken: Start forberedelser

Journalisten tar kontakt

Vurder om saken blir så stor at dere bør forberede dere på langvarig håndtering

Medietrykket øker

Åpen og god håndtering Internkommunikasjon

Evaluering

Bør vi endre rutiner el.l

Om gravejournalistikk

- > Medienes samfunnsoppdrag er å være vaktbikkjer
- > Enkeltjournalister eller team får sette av mye tid – kanskje over år – for å grave i en hypotese eller tips
- > Gjennomgår store mengder dokumentasjon og snakker med mange
- > Saken får ofte en veldig bred presentasjon – men ofte bare i mediet som har gravd i den

Hvordan påvirker gravejournalistikk kommunen?

- > Mange og kompliserte spørsmål
- > Krever ofte sammenstilling av informasjon og data
- > Tar mye tid, ofte fra viktige ressurspersoner
- > Svar krever ofte samarbeid på tvers
- > Opplevs ofte som høyt press

Krevende saker starter gjerne med en innsynsbegjæring

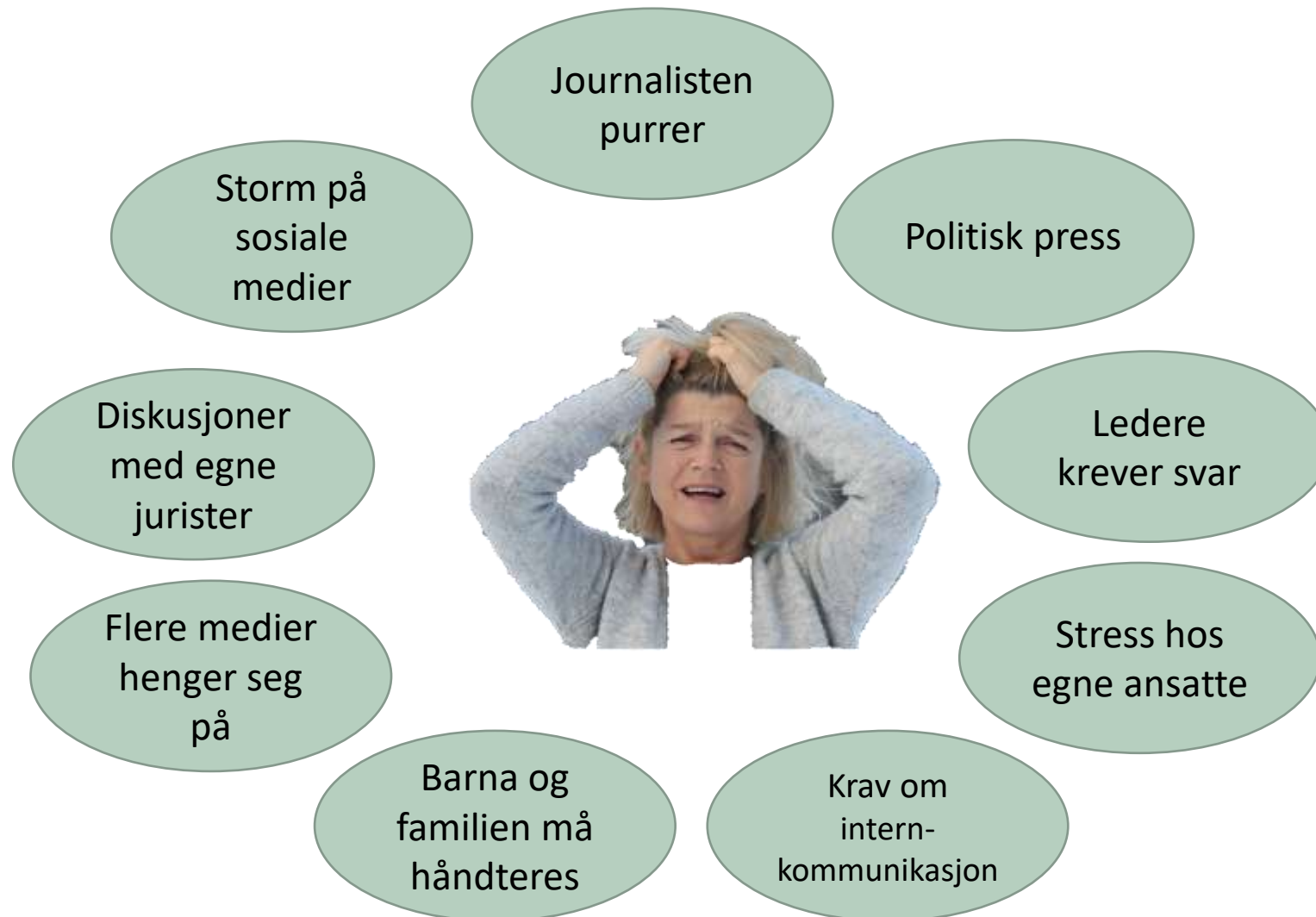
- > Åpenhet viktig innenfor taushetspliktens rammer og offentliglovens plikter
- > Krevende juss – og viktige skjønnsvurderinger
- > Du som leder må ta hovedansvaret for håndteringen av innsynsbegjæringene

Planlegg for at dette kan bli en mediesak når dere mottar innsynsbegjæringen

A close-up photograph of a red emergency light on a vehicle, likely a fire truck or ambulance. The light is in sharp focus, showing its lens and internal components. The background is heavily blurred, showing a crowd of people and bright, out-of-focus lights, suggesting a busy emergency scene. A semi-transparent grey box is overlaid on the image, containing the text.

**Hvordan håndtere kommunikasjon
når presset øker?**

Opplevelse av kaos

Etabler en semikriseorganisasjon

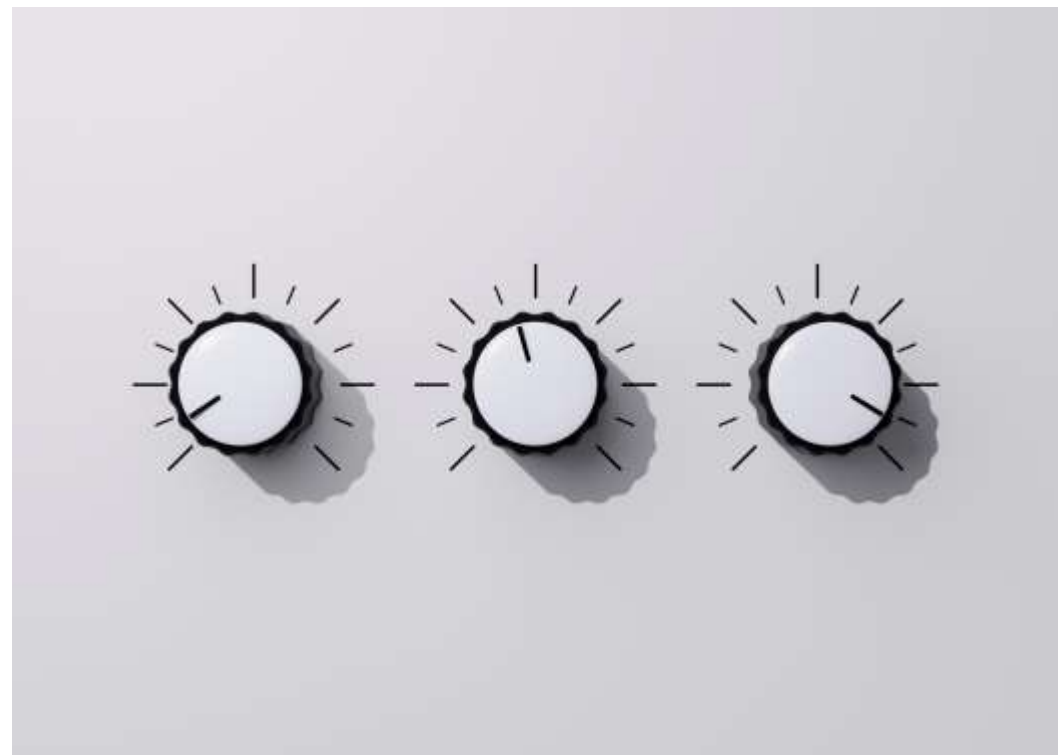

Første avklaringer

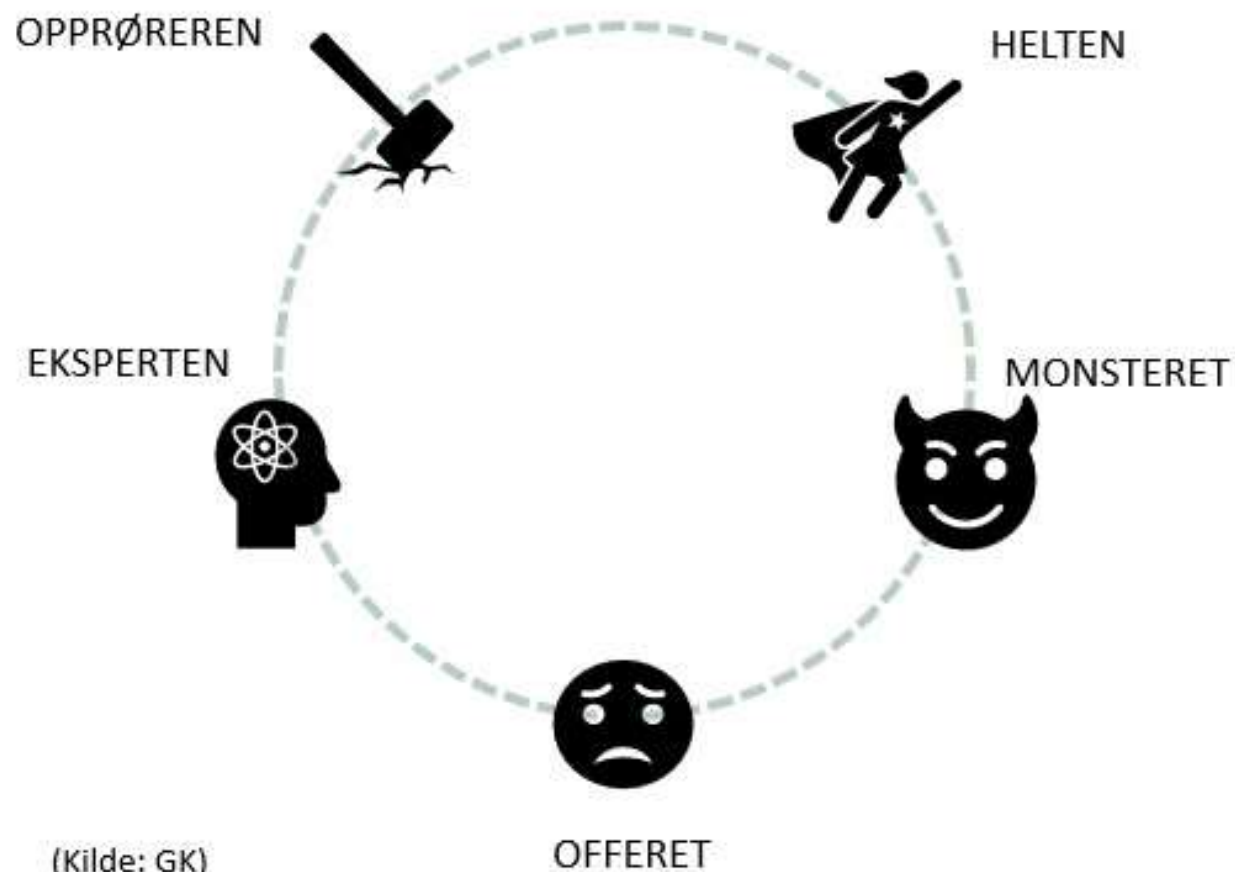
- ansvar, roller og oppgavefordeling
- målgrupper/interessenter og kanaler
- planlegg ut fra ulike scenarier
- Etabler raskt god dialog med andre sentrale aktører (statsforvalter, Bufetat o.l.).
- hvem kan gi bistand, har dere for eks. kommunikasjonsrådgiver?
- avklar talsperson
- avklar infoflyt og internkommunikasjon
- hvordan sikre at den løpende driften i barnevernstjenesten ikke blir berørt

Få kontroll på dagen

- > Fastsett hvem som tar i mot mediehenveler
- > Organiser dagen(e)
  - Tidspunkt for møter/diskusjon
  - Tidspunkter for handling, følge opp beslutninger, finne informasjon etc
  - Tidspunkter for mediehåndteringen
- > Vær forutsigbar – gi beskjed til mediene om når de kan få ny informasjon eller mulighet for intervju

Vær bevisst på rollen din

Budskapsutforming

Vår rolle er først og fremst å være en hjelper, åtte av ti som får hjelp fra barnevernet, får..

Vi vet at 90 prosent av barna ikke opplever dette, men 1 av 10 opplever.....

Dette er en stor tragedie for alle berørte..

Jeg må minne om at denne saken handler om mennesker som står i en stor krise..

Vi er først og fremst opptatt av at barna nå er trygge...

Vi vil nå sette i gang en gransking...

Siden den gang har vi endret våre rutiner

Vi har anmeldt forholdet og nå...

Vi har bedt om et tilsyn.....

I en krise: Barnet – og menneskene først

> Prioriter budskapet – og sett alltid barnet først

- Barnet
- Foreldre og egne ansatte
- Andre rundt barnet
- Materielle verdier
- Lover og regler

Noen enkle tips når dere jobber med budskap

Har vi gjort noe kritikkverdig? Hvis ja, **erkjenn** det. Er det grunn til å beklage, **beklag**.

Har det vi har gjort gått ut over noen? Hvis ja, vis **empati**/forståelse i svarene.

Få fram hva **vi gjør** for at det kritikkverdige ikke skal skje igjen.

Husk at **bilder** er viktig. Tenk over rammene for fotografering. Hvordan ønsker *du* å bli framstilt?

«En kommune som både erkjenner feil, tar selvkritikk, og har en klar og forståelig plan for hvordan de skal unngå at dette skjer flere ganger, er en kommune vi kan ha tillit til.»

Unngå «Ingen kommentar»

- > «Ingen kommentar» bekrefter bildet av et lukket barnevern
- > En henvendelse er en mulighet til å dele kunnskap
- > I saker dere ikke kan kommentere, si for eksempel: *«Saken handler om noen i en vanskelig livssituasjon. Personopplysninger om familien er underlagt taushetsplikt. Taushetsplikten skal ivareta barnets interesser på kort og lang sikt»*.
- > **Forklar hvordan dere jobber generelt i slike saker**

Fortell om og forklar barnevernets arbeid

LARVIK STAVERN OG BRUNLANES BARNEVERN MYHETER BARN OG UNGE

Sjokkert over barnevernets håndtering av anonymt varsel: - Jeg fikk ikke sove på flere døgn

Må tas på alvor

Det er, etter loven, tillatt for privatpersoner å levere bekymringsmelding anonymt, og slike meldinger skal vurderes på lik linje som andre meldinger. Offentlige meldere må alltid stå fram med navn.

- Barnevernstjenesten må imidlertid vise aktsomhet og vurdere om den anonyme meldingen kan være fremsatt i sjikanehensikt. Videre skal barnevernstjenesten se alle meldinger i sammenheng med eventuelle tidligere bekymringsmeldinger og opplysninger i saken, sier Monica Aaserud videre.

- Foreldre blir innkalt samme dag som samtalen med barnet gjennomføres, slik at de får samme informasjon samtidig, og får mulighet til å uttale seg om meldingen, sier Monica Aaserud.

Snakker hver for seg

At det tok noen uker før samtalen ble arrangert, forklarer Aaserud slik:

- Barnevernstjenesten forsøker alltid å gjennomføre første samtale med barn og foreldre så raskt som mulig, men bruker litt tid på sikre at det kan gjennomføres på en god måte, med god nok oppfølging i etterkant. Dette innebærer at barnet skal få mulighet til å uttale seg fritt uten påvirkning fra foreldre, i så trygge omgivelser som mulig, og med en tillitsperson til stede. Dette betyr ofte at samtaler gjennomføres i barnehagen eller på skolen, sammen med en voksen barnet er trygg på. Det er gjerne planlagt sammen med barnehagen eller skolen i forkant, forklarer hun.

Offentlighetens plikt til å gi ut opplysninger vs muligheter til å uttale seg i enkeltsaker

Medias rett til innsyn i dokumenter i en enkeltsak

Når partene samtykker skal barnevernstjenesten, som utgangspunkt, gi media innsyn i sakens dokumenter. Barn over 15 år må selv samtykke til fritak fra taushetsplikten.

Barnevernstjenestens mulighet til å uttale seg i enkeltsaker

Selv når dokumenter er utlevert har du ingen plikt til å kommentere en sak. I mange saker må du foreta en avveining mellom sterke samfunnshensyn:

- hensynet til samfunnets behov for informasjon, skape tillit i befolkningen ved å møte pressen og spre kunnskap
- hensynet til det enkelte barn i den konkrete saken

Forklar dine vurderinger

Forklar journalisten hvorfor du ikke kan uttale deg, eller hvorfor dere har valgt å uttale dere. Du kan alltid forklare hvordan barnevernet generelt arbeider med slike saker, regelverk, vilkår og bruk av skjønn

God internkommunikasjon er gull verdt

- > Legg en plan for internkommunikasjon
- > Godt opplyste medarbeidere, ledere og politikere er ofte støttespillere og ikke motstandere
- > Velg én kanal for informasjonen og hold deg til den.

”

Vi holdt kommuneledelse og politikere oppdatert. Ingen gikk ut på egen kjøll og mente noe om saken.

Øyvind Bang-Olsen, tidligere rådmann i Nausdal kommune

**Hva bør du
gjøre allerede
nå?**

**Råd 1: Bli godt kjent med egen
barneverntjeneste**

Råd 2: Bygg relasjoner «i fredstid»

Råd 3: Ha en enkel beredskapsplan

Hold sammen i
stormen

Kontaktinformasjon

Trine Lie Larsen

trinesynovelie.larsen@bufdir.no, mobil: 450 25 633

Mer informasjon

Se veileder i mediekontakt under Veiledere, fag- og saksbehandlingsstøtte: [Mediekontakt - Gode råd om mediekontakt \(bufdir.no\)](#). Her er det også lenket opp til dette foredraget.

